

ДІЯЛЬНІСТЬ КУ-КЛУКС-КЛАНУ 1920-Х РР.:
КОЛІР ШКІРИ ЛЮДИНИ ЯК КАТАЛІЗАТОР ЗЛОЧИННОЇ ПОЛІТИЧНОЇ АКТИВНОСТІ

У цій статті аналізується діяльність Ку-Клукс-Клану у 1920 рр.. Власне ж його соціальний і політичний вплив на життя суспільства.

Ключові слова: Ку-Клукс-Клан, расизм, дискримінація, кланісти.

The article deals with the analysis activities of the Ku Klux Klan in 1920. Actually, its social and political impact on society.

Key words: Ku Klux Klan, racism, discrimination, clanists.

Уявіть суспільство, в якому друзів, родину чи сусідів вбито просто через колір їх шкіри. Що вони зробили не так? Вони існували. В таких обрисах можна зобразити буття афро-американців, які жили в південній частині Сполучених Штатів Америки протягом більшої частини її історії. Формування Ку-Клукс-Клану було одним з основних факторів, що сприяли довгостроковій кривавій боротьбі в США. Клан класифікується як група расистів та вбивць, які упродовж трьох періодів зародження та відродження змушували чорношкірих та інших представників жити в страху.

У цій статті аналізуватиметься діяльність Ку-Клукс-Клану у 1920 рр.. Власне ж його соціальний і політичний вплив. Задля цього використано широкий спектр опублікованих архівних джерел.

Ку-Клукс-Клан досяг свого розквіту в середині 1920-х, об'єднавши між собою мільйони людей.

На нашу думку терористичну організацію, 1920-х років найкраще визначати як соціальну організацію з дуже успішною багаторівневою маркетинговою структурою, яка була «майстром з продажу» ненависті, релігійної та расової нетерпимості.

Ку-Клукс-Клан (ККК) є найбільш відомою расистською організацією в американській історії. Заснована в період після Громадянської війни, як громадський клуб, вона швидко перетворюється в терористичну організацію, спрямовану на пригноблення темношкірих, що звільнилися і вигнання білих, які намагалися поліпшити важке становище вільновідпущеників.

Вивчення предмету нашого дослідження означає два надважливі питання:

Чим пояснюється приголомшливий злет і стрімке падіння клану? Хто приєднався до клану і чому вони це робили? Якою мірою діяльність клану спричиняла до підвищення насильства, міграції негрів і навіть відобразилася на виборчих та законодавчих результатах? Відповісти на ці питання непросто, адже пройшло майже століття і клан був таємною організацією, багатьох секретів якої ми не знаємо і досі. Отже, відповіді, які ми формуємо у більшості випадків лише наводять на ту чи іншу думку, а не є остаточним і конкретним фактом.

У 1920 рр. головна мета Ку-Клукс-Клану змінилася. Клан почав застосовувати насильницькі методи щодо негрів, євреїв, східних народів і різних інших членів суспільства, які не належали до так званої білої раси. Ніхто не заперече, що Ку-Клукс-Клан був брутальною силою протягом багатьох років. Після того як члени клану побачили ефект від появи великої кількості людей, то вирішили використовувати цей результат у своїх інтересах [8, с. 153].

Його члени почали суттєво впливати на суспільство. Багато хто з них вирішив, що клан може бути використаний як інструмент дискримінації та політичного перевороту [5, с. 234].

У 20-і рр. клан користувався популярністю в країні. У червні 1923 р. був організований «Жіночий Ку-Клукс-Клан», в 1924 р. - «Молодий Ку-Клукс-Клан» для хлопчиків і хлопців у віці від 12 до 18 років. Кількісне зростання «вампірів» відбувалося і в місті, і в селі. Журналісти згодом писали, що це було схоже на масове безумство. У селах і дрібних провінційних містах суди Лінча нагадували народні гуляння. Закохані, що веселяться, мужні чоловіки середніх років, що називається, тусувалися, спілкувалися один з одним. А на стовпах на центральній площі висіли декілька щойно страчених негрів [7, с. 355].

До 1924 р. в клані налічувалося від 6 до 9 млн. чоловік [4, с. 105]. Вважаємо, що це той момент, коли ККК став некерованим.

Хоча зростання чисельності членів клану було стійким, він був некерованим і недисциплінованим. Газетні і журнальні статті додали інтриги, опублікувавши пропаганду і розповіді про таємничий клан, який знову відродився. Дійсно Ку-Клукс-Клан перевершив всі можливі очікування, залучивши в свої лави некеровану масу людей [3, с. 289].

Однією із сильних сторін Ку-Клукс-Клану в США стала його секретність, яка також була одним із слабких місць, які призвели до його загибелі. Адже конспіративність ККК зробила контроль за його членами неможливим, в результаті чого у скоєнні всіх видів злочинів не могли знайти причетних.

Подібного не знала історія жодного терористичного угруповання світу. Клан був феноменом. В одній з в'язниць штату Колорадо навіть був організований кланістський осередок - «клаверна» - в яку входили як ув'язнені, так і деякі охоронці і частина тюремної адміністрації [2, с. 145].

Капітал клану ріс. З 1920 по 1925 рр. доходи тільки від членських внесків склали 90,0 млн. доларів, тобто в рік - 15 млн [3, с. 334].

Та все ж колишнього клану вже не було. На відміну від «класичного» варіанту існування, коли нещасних негрів вбивали десятками, в 1920-х рр. подібного не існувало. Так, якщо в 60-70-і рр. XIX ст. за рік гинуло близько 3 тис. чол., 1918 р. - 70 чол., з 1919 по 1922 рр. - 239 чол [3, с. 336].

У 1922 р. на посади губернаторів штатів Джорджія, Алабама, Каліфорнія і Орегона пройшли люди, які підтримували клан. У 1924 р. число губернаторів-«перевертнів» збільшилася за рахунок Колорадо, Огайо, Луїзіани. Великий вплив на політичне життя організація мала також у таких штатах, як Арканзас, Оклахома, Індіана. В 1924 р. «великий скарбник» «імперії» асигнував для підтримки сенатора від штату Джорджія 500 тис. доларів. Коли супротивник майбутнього сенатора дізнався, що його суперник підтримується кланом, він відразу відмовився від боротьби [5, с. 183].

У 1924 р. члени ККК навіть намагалися вплинути на результат президентських виборів: головний офіс був переведений з Атланти до Вашингтона. Так звані «лицарі» чинили тиск на обидві провідні партії США, так як південне відділення організації в основному належало демократам. А північ і захід - республіканцям. Однак з трьох основних кандидатів у президенти двоє виявилися лютими супротивниками Ку-Клукс-Клану. Коли в Нью-Йорку відкрився передвиборний з'їзд Демократичної партії, то його учасники розділилися в ставленні до організації і, врешті-решт, для включення в політичну декларацію партії пункту, який засуджує клан і будь-які його акції, не вистачило всього одного голосу [1, с. 158].

Найбільш відомою акцією Ку-Клукс-Клану за всю історію його існування став марш більш ніж 40 тис. членів організації в серпні 1925 р. у Вашингтоні. У ньому, крім «істинних лицарів», брали участь багато кандидатів в організацію, а також жінки, які організували власні колони. Лідери клану стверджують, що в ці роки вони активно впливали на «велику» політику США: сприяли переобранню Куліджа, прийняттю суворих антиміграційних законів, а також тих правових норм, що різко обмежують діяльність католицьких та інших «чужорідних» американської нації організацій [8, с. 200].

1925 р. виявився піком найбільшої могутності клану і одночасно початком його занепаду. Ще на початку 1920-х років нью-йоркська газета «Реасе» надрукувала інтерв'ю з колишніми членами організації, викриваючими її діяльність і розкриваючими багато внутрішніх таємниць. Інші газети зацікавилися також внутрішніми розбіжностями між членами клану та його активною фінансовою діяльністю [6, с. 102].

Проте в ті роки громадяни США були готові підтримувати все те, що засуджували центральні газети і Конгрес. Після цих публікацій число членів Ку-Клукс-Клану не тільки не зменшилося, але й різко зросло [3, с. 212]. «Деякі газети дуже допомогли нам тим, що змусили Конгрес зайнятися розслідуванням нашої діяльності. Це - найкраща реклама, про яку ми могли тільки мріяти», - заявив полковник Сіммонс [8, с. 120].

Поступово газети почали приділяти більшу увагу не стільки сенсаційній інформації, скільки обширним аналітичним статтям, що розкривали істинний характер діяльності «білих лицарів». Це призвело до того, що марш, проведений у Вашингтоні в 1926 р., зібрав 20 тис. осіб, а політики, що підтримували організацію, знали серйозної поразки на виборах навіть у тих округах, які традиційно вважалися прихильниками ідей Ку-Клукс-Клану [4, с. 320].

У 1927 р. група кланістів з Пенсільванії відокремилася від «невидимої партії», а на суді, у відповідь на звинувачення, висунуті проти них Сіммонсом і його прихильниками, дала свідчення про діяльність організації. Зрадники назвали імена багатьох членів і розповіли про деякі дії, серед яких найбільш вражаючим виявилася повідомлення про вбивство чорношкірого в Техасі, який був зварений в киплячому маслі на очах у кількох сотень людей [5, с. 232].

Наприкінці 1920-х років число членів Ку Клукс Клану скоротилося до кількох сот тисяч, а лідери організації настійно радили усім «лицарям» утримуватися від будь-яких масових заходів. У роки Великої депресії і війни Ку-Клукс-Клан фактично припинив своє існування. Офіційно ККК розпущений в 1944 р., відновлений в 1946 р., розколовся на кілька угруповань в 1949 р. [6, с. 170].

Отже, в 1920-х рр. ККК не тільки користувався популярністю серед населення і залучив до своїх «невидимих лав» мільйони людей, але й мав вплив на політичній арені. Прихильниками клану були губернатори, урядовці, кандидати у президенти. Попри жорстокий терор, ККК є феноменальною організацією, яка глибоко вкорінилася в історії США.

Джерела та література

1. Аптекер Г. История афро-американцев: современная эпоха / Аптекер Г. — М.: Издательство «Прогресс», 1975. — 278 с.
2. Буровский А. Бремя белых. Необыкновенный расизм / Буровский А. — М.: Издательство «Яуза-пресс», 2011. — 448 с.
3. Болховитинов Н. Н. США: проблемы истории и современная историография / Болховитинов Н. Н. — М.: Наука, 1980. — 405 с.
4. Вард Г. История США / Вард Г. — М.: Астрель, 2009. — 256 с.
5. Иванов Р.Ф. Черные пасынки Америки / Иванов Р. Ф. — М.: 1965. — 192 с.
6. Петровский В.Э. Суд Линча: очерки истории терроризма и нетерпимости в США / Петровский В.Э. — М.: «Наука», 1967. — 467 с.
7. Травинский В. М. Как погибли миллионы негров / Травинский В. М. — М.: «Издательство социально-экономической литературы», 1963. — 247 с.

УДК 796(4):327.3

Ю. Тимошенко

ДІЯЛЬНІСТЬ ЧЕРВОНОГО СПОРТИВНОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ В ЄВРОПІ

На міжнародній арені радянські очільники прагнули використати спорт як один із компонентів боротьби за європейський пролетаріат; як засіб популяризації комуністичних ідей. Це проявилось у створенні в 1921 р. Червоного Спортивного Інтернаціоналу, що мав би об'єднати всі робітничі спортивні товариства світу. Він перебував у стані перманентної конфронтації не лише з «буржуазними», а й з соціал-демократичними спортивними організаціями: усе перше пореволюційне десятиліття пройшло на фоні протиставлення між соціал-демократами та комуністами.

Ключові слова: спорт, ідеологія, Інтернаціонал, соціал-демократи, більшовики, робітничі гуртки.

The Soviet leaders sought to use sport internationally as one of the components of the struggle for European proletariat; as a means of popularizing communist ideas. That manifested itself in the creation in 1921 of the Red Sport International, which would unite all sports associations of workers in the world. It was in a state of permanent confrontation not only with the "bourgeois", but also with the social-democratic sports organizations, all the first post-revolutionary decade passed against the backdrop of the confrontation between Social Democrats and Communists.

Key words: sports, ideology, International, the Social Democrats, the Bolsheviks, workers' clubs.

Мета дослідження – з'ясувати місце фізичної культури в політичній боротьбі на європейському континенті. *Методи дослідження:* робота ґрунтується на використанні історичного аналізу наукової літератури та джерел; системного та порівняльного аналізу; елементів деконструкції.

Закцентовано увагу на тому, що Червоний Спортінтерн, граючи на протиріччях у середовищі соціалістичних партій Європи, прагнув розколоти міжнародний робітничий спортивний рух і повністю підпорядкувати його собі. У такий спосіб СРСР поривався використати спортивні змагання для поширення комуністичних ідей у світі. Як данина цій боротьбі – «спорт» диференціюється в радянському дискурсі на «пролетарський» і «буржуазний»; він може бути «червоним» і «жовтим», «контрреволюційним», «реформістським». Попри всі зусилля вищого керівництва СРСР вплив Червоного Спортінтерну на спортивне життя у світі був незначним, а тому покладені на інституцію ідеологічні функції не виправдали очікувань. Відтак, його офіційну діяльність було припинено в 1937 р., а деяких очільників репресовано. Радянська влада розпочала пошук інших шляхів для реалізації своїх пропагандистських цілей.

У 1913 р. соціал-демократичні партії Європи заснували особібний міжнародний спортивний рух, утім офіційно оформитися йому завадила Перша світова війна. Лише у вересні 1920 р. з ініціативи французьких, німецьких і бельгійських соціалістів у Люцерні (Швейцарія) відбувся Міжнародний конгрес робітничих спортивних організацій, де прийняли рішення започаткувати міжнародну спортивну робітничу організацію, що інституційно оформилася як Люцернський Спортивний Інтернаціонал (надалі – ЛСІ, Люцернський Спортінтерн). У радянській більшовицькій риторичі він означався як «жовтий». Згодом провели дві успішні Робітничі Олімпіади – у Празі (1921 р.) і Франкфурті (1925 р.). Прикметно, що в I Робітничій Олімпіаді 1921 р. приймали участь і українські представники – члени *руханкового* (фізкультурного) товариства «Січ» із Відня [10, ар.7]. Його членами були переважно, українські студенти з політехнічного інституту й університету.

Більшовики, що давно вже розійшлися із соціал-демократією в ідеологічних питаннях, не бажали поступатися їй у впливі на робітників і в спортивній царині. Тому в 1921 р. вони заснували свій Червоний Спортивний Інтернаціонал (надалі – ЧСІ, Червоний Спортінтерн), перший конгрес якого відбувся 23.VII.1921 р. у Москві. Його керівником призначили М. Подвойського, який виконував обов'язки народного комісара з військових справ України і керував Всевобучем. Появу ЧСІ в жодному разі на варто сприймати як інтерес більшовиків до спорту – це був один із елементів ідеологічної боротьби за істотніший вплив на робітництво Європи. Заявити про себе ЧСІ планував на згаданій Франкфуртській робітничій Олімпіаді. Втім, а ні секції ЧСІ, а ні радянські спортсмени на неї допущені не були, через неузгодженість позицій. Це не свідчить, що контактів між спортсменами не було взагалі – спорадично радянські делегації відвідували Фінляндію, Норвегію, пізніше – Францію; у 1926 р. фіксуємо поїздку збірної команди Харкова з гандболу на змагання до Вюртенберга.